

solasean

Izena:
Raquel Sáenz de Pipaón
Herria: Viana
Lanbidea: fisioterapeuta

Lanean aritu zara COVID-19ko gaixoeekin. Nolako izan da esperientzia? Nola sentitu zara?

Logroñoeko CARPAn egiten dut lan. Alarma egoera deitu zutenean, gure zerbitzua eten egin zen, eta ospitalera bidali ninduten ZIUko gaixoeekin; izan ere, konturatu ziren gaixoeek mugimendu teknikak eta arnasketa teknikak behar zituztela, oso ahul zeudelako; esaterako, batzuek begiak bakarrik mugitzen zituzten.

Hasieran urduritasuna sentitu nuen; joan aurretik banekien ospitalea kaotikoa zela, eta ez nekien nola moldatuko nintzen, eta eguna iritsi zenean gogoratzen dut hara iritsi-eta hainbeste gaixo ikusi nituen eta hain gaizki zeudenak, non negarrez hasi nintzen. Beldurra ematen zidan guztiak, baina, batez ere, birusak, birusa harrapatzeak eta etxera eramateak; agian komunikabideek sartu ziguten beldurragatik. Hirugarren egunean beldurra joan zitzaidan, ikusten nuelako babes jantziek babesten gintuztela, eta etxera joaten nintzenean oso zorrotz eramaten nituen babes neurriak. Baina orduan ZIUko makinaren funtzionamendua ez nuen ezagutzen, eta asko ikasi behar izan nuen etxean nire kabuz; horrek ziurtasuna eman zidan, eta, azkenean, oso eroso sentitu nintzen lanean; gainera, hango jendea beti prest egon da laguntzeko eta talde ona osatu dugu.

Me daba miedo todo, pero sobre todo el pensar que podía llevarme el virus a casa; a lo mejor por el miedo

que nos habían metido en los medios de comunicación; pero luego me di cuenta de que con la protección que llevábamos y tomando medidas estrictas en casa no había problema.

Beste zailtasun bat bertan eraman beharreko arropa izan da; astronautak bezala joaten ginen eta 3-4 ordu egoten ginen gaixo bakoitzarekin mugimenduak egiten; beraz, izerditan pasatzen genuen egun osoa. Gero etxera iritsi eta markak izaten genituen aurpegian, maskara, betaurrekoak... eramateagatik.

Hala ere, harro sentitzen naiz izugarri ikasi dudalako eta artatu ditudan gaixoak, azkenean ZIUtik atera direlako eta etxera joan direlako; nik ez dut hildakorik izan, baina nire lankideei gertatu zaie, eta oso gogorra da. Azken finean, fisioterapeutak ez gaude horretara ohituta. Orain eskertzen dut han egon izana.

Me siento orgullosa de haber trabajado allí, porque he aprendido mucho y mis pacientes consiguieron salir de la UCI, tuvieron una buena evolución. Yo no he tenido ningún fallecido, pero a

compañeras les ha pasado y es muy duro, al fin y al cabo en fisioterapia no estamos acostumbradas a esto.

Lan gogor hori euskararen ikasketa telematikoarekin uzartu behar izan duzu. Zer moduzkoa izan da esperientzia?

Niri ondo etorri zait. Azken finean, ariketak nahi nuen momentuan egin ahal nituen. Askotan etxera iritsi eta ospitaleko kontuak ikasi behar nituen, koronabirusa, arnasketa... baina deskonektatzeko beharra ere banuen; orduan euskara hartzen nuen. Gainera, tutoretzak Skype bidez egiteko aukera izan dut.

Me ha venido bien estudiar euskera de forma telemática durante el confinamiento, ya que podía hacer los ejercicios cuando yo quisiera y me ha servido para desconectar del trabajo.

Euskarari dagokionez, nolako izan da zure ikasprosezua?

Hiru urterekin Vianako Ikastolan hasi nintzen ikasten. Garai hartan ez genuen gaur

egungo Ikastola. Leku guztietatik pasatu izan naiz. Handik Oionera, Oiondik Lapueblara. Gero unibertsitate ikasketak erdaraz egin nituen, ez zegoelako euskaraz egiteko aukerarik. Ondoren Logroñoan lanean hasi eta dena erdaraz.

Ezagutu nuenean nire gaur egungo mutila, berak euskara dakienez, hasi nintzen berriro euskara berreskuratzen; harekin eta familiarekin euskaraz hitz egiten nuen. Konturatu nintzen euskara banuela buruan, baina oso ahaztuta. Hori eta etorkizunean Donostiara bizitzera joatea erabaki genuen beraz, tituluaren beharra ere ikusi nuen. Orduan euskaltegiara etorri nintzen eta agiriak abenduan lortu nituen, baina jarraitu nahi izan dut hobetzeko; nahiz eta tituluak izan, beti dago zer hobetu.

Zure esperientzia euskaltegian nolako izan da?

Oso ona. Ez bakarrik agiria lortzeagatik; txikitatik ikasi dut, eta ez dut ahaztu nahi. Erraztasunez hitz egin nahi dut; ez dut akatsik egin nahi... Hori euskaltegiak ematen dizu.

He aprendido euskera desde pequeña y no quiero olvidarlo, quiero hablar con facilidad y sin hacer faltas; eso te lo proporciona el Euskaltegi.

Zer esango zenioke ikasi nahi eta saltoa eman ez duen bati?

Jendeak esaten du oso zaila dela, baina aldatu ditzagun rolak; demagun pertsona batek ez dakiela gaztelania eta euskara bakarrik dakiela; harentzat gaztelania zaila izango da. Zaila da ez dakiguna, baina ez diogu beldurra izan behar. Nork esaten du euskara zaila dela? Euskara maite ez duenak, akaso? Horrelako zurrumurrei ez diegu kasurik egin behar, eta probatzea da kontua.

Horrez gain, erabiltzea ere garrantzitsua da, azken finean, hizkuntza bat zailagoa izango da erabiltzen ez badugu. Bakarrik paperarekin edo aditzak buruz ikasiz ez da ikasten hizkuntza: euskaltegitik kanpo erabiltzea ere beharrezkoa da.

Siempre es difícil algo que no sabemos, pero no hay que tenerle miedo, la cuestión es probar sin hacer caso a los rumores. Además es importante utilizar el idioma fuera del euskaltegi; un idioma no se aprende memorizando los verbos.

euskarak lagun

Sin duda, ésta primavera ha sido extraña y atípica, aunque la Naturaleza como siempre sale de su letargo y se muestra espléndida fiel a su cita. Creo que será difícil de olvidar... Han sido muchos días de confinamiento en los cuales hemos hecho un poco de todo, y, quizá, otras cosas que habitualmente ni se nos hubieran ocurrido. Hemos preguntado a algunos alumn@s y amig@s, y esto es lo que nos han contado...

ENDIKA | OION

Egia esan, nire kasuan, berrogei egun baino gehiago iraun duen berrogeialdi hau ez da hain txarra izan. Lanean jarraitzeko zortea izan dut, eta, etxetik atera ezin izan naizenez, lortu dudana denbora libre guztiarekin sail eta liburu askorekin eguneratu naiz. Gainera, euskaraz argitaratuak dauden hainbat komiki ezagutu ditut, haien artean, *Irati* edo *Joana Maiz*. Oso gomendagarriak benetan.

A decir verdad, en mi caso, esta cuarentena de más de cuarenta días no ha sido tan mala. He tenido la suerte de seguir trabajando, y con todo el tiempo libre que he conseguido al no poder salir de casa, me he puesto al día con varias series y libros. También he tenido la oportunidad de conocer algunos cómics publicados en euskera, por ejemplo, *Irati* o *Joana Maiz*. Muy recomendables la verdad.

OLATZ | OION

Badakigu konfinamenduak aldaketa asko eragin zituela, baina ohiturak ez genituen alde batera utzi nahi izan. Esaterako, bizilagunekin batera Oiongo San Prudentzioko danborrada ospatu nuen. Ikaragarria izan zen Torre Giralda plazako balkoi guztiak apainduta eta beteta ikustea egun hartan. Beti gogoratzeko modukoa!

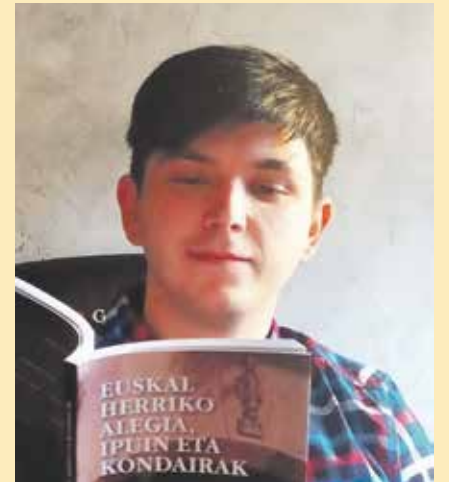
El confinamiento generó muchos cambios, pero en Oyón no quisimos dejar las costumbres a un lado, por eso, celebramos la tamborrada del día de San Prudencio junto a todo el vecindario. Fue impresionante ver todos los balcones decorados y llenos de gente tocando la retreta. ¡Una tamborrada para recordar!

Zalantzarik gabe, aurtengo udaberria bitxia eta ez ohikoa izanda; hala ere, Natura, betiko legez, loalditik irten eta ikaragarri ederra agertu zaigu hitzorduari huts egin gabe. Ez zaigu, ez, erraz ahantziko... Egun andana izan gara itxialdian; denetarik egin dugu, eta, tarteka, bururatuko ez zitzaizkigun kontutxoak ere bai. Zenbait laguni galde egin diogu, eta hauexek euren esanak...

FRANCISCO | LOGROÑO

Konfinamendu edo itxialdian, etxetik egin behar izan dut lana, baina euskarazko liburuak irakurtzeko beta ere izan dut, batez ere, ipuinak, hizkuntza hau ikasten jarraitu ahal izateko.

Durante el tiempo de confinamiento, he tenido que teletrabajar desde mi casa, pero también he tenido tiempo para leer libros en euskera, sobre todo cuentos, que me han ayudado a continuar aprendiendo esta lengua.

SAIDA | MEANO

Konfinamendua hiru seme-alabekin benetako abentura izan da. Erraza ez izanda ere, aukera paragabea izan dugu senideok elkarrekin hainbat ekintza egiteko, eta ateratzeko debekua kendu zutenetik, ibilaldi zoragarriak gozatzeko. Honek naturari lotu gaitu berriz, nik uste; izugarri pozten nau seme-alabak mendian gozaten ikusteak.

El confinamiento con tres hijos es, por sí mismo, una aventura. Aunque no ha sido fácil, nos ha brindado la oportunidad de compartir muchas actividades en familia, y una vez que estaba permitido, unos paseos fantásticos. Siento que hemos reconectado con la naturaleza, y me alegra muchísimo ver disfrutar a mis hijos en el monte.

KARLA | BASTIDA

Konfinamenduan zehar normalean egiten ez ditudan gauza asko egin nituen, besteak beste, yoga, film eta telesail asko ikusi, apalategian denbora luzean zain egon diren liburuak irakurri. Baina, dudarik gabe, gehien disfrutatu nuen argazki zaharrak ordenatzea izan zen, sekulako altxorrek aurkitu baintuen.

Durante el confinamiento tuve tiempo de hacer cosas que normalmente no hago, entre otras, yoga, ver muchas películas y series, leer libros que llevaban mucho tiempo en la estantería esperando. Pero, sin duda, lo que más disfruté fue ordenar fotos antiguas, ya que encontré auténticos tesoros.

MIREN | LAPUEBLA

Konfinamendu honetan auzokideok elkar ezagutzeko aukera izan dugu. Auzoan, asteburuero eguerdian bermuta egin dugu, hori bai, familia bakoitzak bere terrazan; auzokide bakoitzak pintxo pare bat egin eta horiek hartu ostean, zuzenean kafea hartzen genuen. Gainera, bi egunetan auzoko bazkaria egin dugu; nire terrazan txiringittoa montatu eta egun batean paella eta bestean sartenada prestatu genuen auzokideon artean banatzeko. Oraindik hirugarren bat dugu egiteko: txuletada; hori bai, zelaian izango da!

Durante el confinamiento he tenido la oportunidad de conocer bien al vecindario. En el barrio hacíamos todos los fines de semana vermut, cada uno en su terraza por supuesto. Cada familia preparaba un par de pintxos y después de eso pasábamos directamente al café. Además, hemos tenido dos días especiales en los que hemos preparado comida; montamos el chiringuito en mi terraza y a cocinar; un día sartenada y otro paella. Todavía tenemos pendiente una chuletada, eso sí, ésta será en el campo.

GORETTI | BASTIDA

Orain dela 4 edo 5 urte Picasoren Gernikaren irudia duen 3000 piezako puzzle bat erosi nuen, baina euskara ikasten ere hasi nintzen; eta hor gelditu zen puzzlea denbora izan arte zain. Etxetik mugitu gabeko egun hauetan aurkitu dut denbora hori. Martxoaren 19an hasi nintzen eta maiatzaren 10ean amaitu. Egunerok jartzen nituen piezaren batzuk; goizetan, tartetxo bat egiten nuen; arratsaldeetan, denbora dezente ematen nuen; eta, iluntzetan, afaldu ondoren, izaten ziren tarte luzeenak eta ederrenak, gaueko ordu batean arte, edo gehiagora arte zenbaitetan. Horrela, azkar joan zait konfinamendua.

Hace 4 o 5 años me compre un puzzle de 3000 piezas con la imagen de Gernika de Picaso, pero también empecé a aprender euskera, por lo que el puzzle quedo guardado hasta encontrar tiempo libre. Ese tiempo lo he encontrado estos días de encierro. Empecé el 19 de marzo y lo terminé el 10 de mayo. Todos los días iba poniendo alguna pieza: por las mañanas, me pasaba un ratito; por las tardes, un ratito más largo; y por las noches, después de cenar, era el mejor momento del día, me quedaba hasta la una de la madrugada o más. De esa manera, se me ha pasado rápido el confinamiento.

JOSÉ LUIS | VIANA

Nire izena Jose Luis da, eta Vianan bizi naiz. Konfinamendu garaian goizetan jarraitu dut lanean, eta arratsaldeetan familiaren zuhaitza zabaltzera dedikatu naiz.

Amaren arbasoak Nafarroako Lana haranetik eta Mendialdeko Arabatik (Orbiso, Oteo...) datoz. Egunduek, Arabako Errioxan arbasoak aurkitu ditut (Navaridas, Laguardia, Labraza, Lantziego). Interesa dutenentzat, Arabako parrokiako artxibo guztiak digitalizatuta daude ...

Soy José Luis y vivo en Viana. Durante el confinamiento he seguido trabajando a las mañanas y a las tardes me he dedicado a ampliar el árbol genealógico. Mis antepasados maternos proceden del Valle de Lana en Navarra y de la Montaña Alavesa (Orbiso, Oteo...). Estos días he descubierto antepasados en Rioja Alavesa (Navaridas, Laguardia, Labraza, Lanciego...). Para los interesados, todos los archivos parroquiales de Álava están digitalizados...

TESTUAK: Arabako Errioxako IKA

ARGAZKIAK: Arabako Errioxako IKA.

ILUSTRAZIOAK: Arabako Errioxako IKA.

Mantible aldizkariaren gainontzeko aleak eskuragarri dituzue gure web orrian tresnak izeneko atalean.

En nuestra página web podéis ver los números anteriores de Mantible, en el apartado de herramientas.

Oiongo IKA euskaltegia. Diputazio kalea, 32. 01320 Oion. 945 601 087

Biasteriko IKA Euskaltegia. Berberana zeharkalea, 5. 01300 Biasteri. 945 621 055

<http://errioxa.ikauskaltegiak.eus>

errioxa@ikauskaltegiak.eus

zuek ere euskaraz

En nuestro apartado habitual de “zuek ere euskaraz” vamos a trabajar la ortografía, y por ello, necesariamente tenemos que hablar de los fonemas, pequeñas unidades fonológicas de los sistemas lingüísticos. La utilización de estos fonemas puede variar sustancialmente el significado de las palabras. Por ejemplo, **caSa** o **caRa**. Parecido pasa en euskera con algunas palabras. Os proponemos unas cuantas frases en las cuales debéis poner la palabra adecuada para cada contexto. Todas las palabras poseen significado, aunque distintos, claro. Si quieres saber la solución, tendrás que mirar en el diccionario...

Upategiko lanetan **HASI/HAZI** beharko dugu, sekulako atzerapena daukagu-eta.

ERANTSI/ERANTZI jertsea, mesedez, bero izugarria dago!

Alkandora hori xaboi neutroaz **IKUSI/IKUZI** behar da, bestela, kolorea galduko du.

Sekulako **XERRA/ZERRA** goxoak jan genituen Juliarenean; Euskal Herriko onenak, aizuel!

Ez ginen ohartu; zakur **ARRA/HARRA** nahi genuen baserrirako, baina emea ekarri.

HOTZ/HOTS samar naiz, emadazu jaka, mesedez!

Oso **ARAN/HARAN** goxoak jaso genituen Goierriko **ARAN**ean/**HARAN**ean.

Iparraldera joatekotan **ZIRA/XIRA** eraman, bertan euria goian behean ari du-eta.

Ohiko atal honetan ortografia izango dugu hizpide; horretarako, jakina, fonemak aipatu behar ditugu ezinbestean. Fonemak unitate fonologiko txikiak dira. Hizki bat edo bi aldatuta esanahia erabat ezberdina dela ikusiko dugu, **SaGarra** edo **ZaHarra**, kasu. Euskaraz hainbat hizki edo fonema ditugu: Z, S, H, X... Ondoko ariketa proposatzen dizuegu: esaldi sorta horretan hainbat hutsune daude. Zuen lana hitz egokia aukeratzea da testuinguruari erreparatuta. Hitz guztiak esanahia dute, baina zeharo ezberdinak, jakina. Erantzun zuzenak zein diren jakiteko hiztegiara jo, aizu...

2020-2021 IKASTURTEA

Matrikulazioa irailaren lehen hiru asteetan.

Taldekatu aurrez aurreko eskolak eta on-line bidezkoak. Aurrez aurrekoak gehienez 7 ikasle osatutakoak eta Osakidetzak ezarritako baldintza guztiak betez.

Bakarkako autoikasketa ere eskaintzen da, aurrez aurreko eta on-line bidezko tutoretza-saio eta mintzamen-eskolez osatuta.

Eusko Jaurlaritzaren, Arabako Foru Aldundiaren eta Arabako Errioxako udal gehienek dirulaguntza eta beka.

CURSO 2020-2021

Matriculación las tres primeras semanas de septiembre.

Clases en grupo, presenciales y on-line. Grupos presenciales con un máximo 7 alumnos/as por aula respetando todas las medidas de seguridad establecidas por Osakidetza; y seguimiento de las clases on-line en caso de nueva situación de alarma.

También sistema de autoaprendizaje con tutorías y clases de habla presenciales y on-line.

Subvenciones y becas del Gobierno Vasco, Diputación Foral de Álava y la mayoría de los ayuntamientos de Rioja Alavesa.

DATOS DEL CURSO

2019-2020KO

IKASTURTEKO DATUAK

Alumnos/as	201
Presencial	171
Autoaprendizaje	30

BIZILEKUA/LUGAR DE RESIDENCIA

Rioja Alavesa / Arabako Errioxa	
Baños de Ebro / Mañueta	8
Barriobusto / Gorrebusto	1
Elciego / Eltziego	7
Elvillar / Bilar	6
Kripan	6
Labastida / Bastida	15
Laguardia / Biasteri	11
Lanciego / Lantziego	7
Lapuebla de Labarca	14
Moreda	2
Navaridas	1
Oyón / Oion	29
Samaniego	3
Yécora / Ekora	2
Alava / Araba	
Berantevilla	1
Vitoria-Gasteiz	4
Bizkaia	
Barakaldo	2
Bilbao / Bilbo	2
Getxo	1
Santurtzi	1
Gipuzkoa	
Donostia / San Sebastián	1
La Rioja / Errioxa	
Haro:	5
Logroño	32
Otros pueblos	5
Navarra / Nafarroa	
Andosilla	1
Aras	1
Bargota	3
Sartaguda	1
Viana	18
Lapoblacion	1
Mendavia / Mendabia	1

Las clases se han impartido en Labastida, Laguardia, Lapuebla de Labarca, Logroño, Oyón y Viana.